

OLLI
HAKKARAINEN

KUUTAMOKEIKKA

Kuutamokeikka

Olli Hakkarainen

Kuutamokeikka

SAGA Egmont

Kuutamokeikka

Cover image: Shutterstock

Kirja ilmentää aikaa, jona se on kirjoitettu, ja sen sisältö voi olla osittain vanhentunutta tai kiistanalaista

Copyright © 1984, 2025 Olli Hakkarainen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727215518

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Saga Egmont

Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

Vognmagergade 11, 2.

DK-1120 Copenhagen K

”Minulle kerrottiin lapsena satu
se satu oli aikaihminen keksimä
– eivät ne puhuneet
sadun lopusta
saiko prinssi prinsessansa”

(Pauli Murtomäki: Kiveä portaat, runoja 1969.

Prologi

Kyyhkyset.

Lintuja oli satoja, niitä oli tuhansia ja ne etsivät ohikulkijoiden heittämiä leivänmurusia tai linnunsiemeniä läheltä suihkukaivoa, harmaalta sementiltä.

Trafalgar Squarella kaarteli tuttu turistien joukko, kamerat ra-
sahtelivat ja filmikamerat surisivat, yksi japanilaisista kuvasi Nel-
sonin pylvästä videolla, kiepautti laitteensa ylemmäs tähtäämään
amiraalia.

Turistit kantoivat päällystakkejaan käsivarsilla; eilinen kolea
tuuli oli kadonnut jonnekin auringon myötä, aurinko paistoi ker-
rankin esteettömästi kirkkaan siniseltä huhtikuun taivaalta ja teki
koko suurkaupungin toisen näköiseksi. Jopa National Galleryn
muutoin likaisen harmaat seinät näyttivät kirkkaassa kevätaurin-
gossa puhtailta, monumentin ohitse ajava kaksikerroksinen Lon-
toon bussi punaisemmalla kuin tavallisesti.

Väistelin puluja ja maleksin suihkukaivon luokse, jonka ki-
vireunuksella istui rakastuneita pareja, musta mies selitti jotain

toiselle, miehellä oli kainalossaan litteä asiakirjasalkku ja yllään hyvin leikattu harmaa liituroipuku, valkoinen paita ja kirkkaanpunainen solmio. Molemmat olivat avopäin.

Suihkukaivo toi mieleeni Helsingin Havis Amandan, tästä puuttui kuitenkin Havis Amanda. Altaan pohjalla kimalteli kolkkoja, joita kukaan ei yrittänytkaan poimia vedestä, toisin kuin Helsingissä.

Helsinki.

Olin käynyt kotimaassa viimeksi kuukausi sitten hoitelemassa pankkiasioita, viipynyt pari päivää ja maksanut samalla vuokran pienestä ullakkohuoneesta, josta en sitten syksyn ollut luopunut. Päätin pitää sen ainakin vuoden loppuun.

Toisaalta se oli turhaa.

En minä sitä enää tarvinnut.

Mikäli Riitta aikoisi hakea jossain vaiheessa töitä Suomesta, me menisimme todennäköisesti maaseudulle, Riitta oli sanonut, että hän haluaisi ehkä johonkin pieneen terveyskeskukseen.

Siitäkin oli ollut puhetta, Suomeen muutosta, vaikka toistaiseksi päätimmekin pysyä Lontoossa.

Järjestely sopi minulle hyvin, täältä sai etäisyyttä syksyisiin tapahtumiin, jotka tosin tuntuivat tapahtuneen kuin toisessa elämässä ja jonkun toisen ihmisen kokemina. Talven mittaan olin pistänyt noiden muutamien päivien sattumuksia paperille, yritelty rakennella niistä jotain. Romaania minä olin lähinnä ajatellut, mutta aihe tuntui sittenkin jollain tapaa liian läheiseltä.

Kaikkihan oli todellakin sattunut minulle.

Ja kuitenkin olin ulkopuolinen, kaikesta huolimatta.

Lontoon liikenne jyräsi lähikaduilla, pulut tappelivat jonkin ohikulkijan heittämästä puolittain syödystä hampurilaisesta, tai-vas oli sinisempi kuin se oli ollut aikoihin.

Edessä oli viikonloppu, Riittakin oli saanut järjestymään vaapaata ja olimme päättäneet vuokrata purjeveneeseen joko Portsmouthista tai Wight-saaren Rydestä ja mennä pariiksi päivää johonkin lahdenpoukamaan. Tai vain purjehtia päivät ja palata illaksi satamaan.

Minä en ollut liikkunut veneellä sitten viime syksyn ja tämä olisi toista, juuri sitä, joka sai elämän maistumaan elämältä.

Avasin tuulipuseron vetoketjun ja etsin savukkeet. Olimme sopineet Riitan kanssa tapaamisesta puolilta päivin; minulla oli aikaa vielä runsaat kymmenen minuuttia. Iltapäivällä kävisimme syömässä Sohossa, sen jälkeen ostoksilla ja ajaisimme maanalaisella Middle-Essexiin, kotiin pakkaamaan viikonlopun tavaroita.

Olin ehtinyt polttaa savukkeesta vasta puolet, kun näin Riitan tulevan aukion poikki, ohittavan pulunruokaa myyvän pienen kojun ja katselevan ympärilleen.

Nousin seisomaan, sammutin savukkeen sementtiruutuun ja vihelsin. Riitta katsoi vielä kerran ympärilleen, hänen punaiset hiuksensa tulvivat esiin mustavalkoisen silkkihuivin alta; erotin jopa näin kaukaa, kuinka hymy kasvoi hänen sinisiin silmiinsä. Tyttö lähti tulemaan minua kohden, torilaattojen liittymäkohtien yli hän hyppäsi kuin lapsena barbissa, äkillinen kevyt ilmavirta hulmautti vaaleaa päällystakkia ja sen alla olevaa tummaa ohutta hametta, joku ohikulkija kääntyi katsomaan tytön paljastuneita sääriä.

Mutta silloin hän oli jo suihkualtaalla ja sylissäni.

- Ehditsä odottaa jo kauan? Riitta kysyi.
- En, vastasin, vaikka se ei ollutkaan ihan totta.

Syyskuu

Nainen oli selvästi alkoholisoitunut.

Mies näki ensin kaistaleen vaaleanpunaista topattua aamutakkia, samanväriset tohvelit, joissa oli päällä kirkkaanpunaiset villatupsut, sitten paljaat sääret, jotka joskus kauan sitten olivat kaartuneet kauniisti ja liikkuneet sirosti kenties kiiltävällä parketilla tai kopisuttaneet korkeita korkoja vasten suurten kaupunkien katukiveystä.

Mutta nyt sääret olivat vanhat ja ne kuuluivat vanhalle naiselle, jonka tavallaan vieläkin kauniit kasvot oli viini pehmentänyt ilmeettömiksi ja haihduttanut aikanaan kauniisti pyöristyneet posket. Viini oli samentanut myös silmät, joiden läikähtelevä ruskeus oli tasaantunut verisuonten rikkomaksi lasiaisnesteeseen peittämäksi silmämunaksi.

Naisen hiukset olivat tummat, lähes mustat ja mies arveli niitä värjäytyiksi, kuten kulmakarvojakin, jotka piirtyivät mustana ja kapeana hiilijuovana vahamaisiksi kuihtuneista, mutta silti yhä kauniista kasvoista.

Nainen raotti ovea toisella kädellään, toinen käsi haparoi aamunutun kaulusta. Punakyntisissä sormissa kiilteli useita sormuksia, paksuja kultaisia sormuksia, joiden vihertävät kivet taittoivat heikosti kerrostalon porraskäytävän kirkkaan aamuvalon.

Nainen ei ollut suomalainen tai oikeammin: hän ei ollut ainakaan suomalaisen näköinen ja miehen oli vaikea kuvitella hänen asuvan uudessa Helsingin länsipuolisessa lähiössä, punatiilissä kerrostalossa melkein vesitornin kupeessa, ja hänen oli vaikea kuvitella naista asioimassa paikallisessa valintamyymälässä, jonne elintasovalueksi muovautuneen Haukilahden hyvinhoitunut ja varakkaat kotirouvat ajoivat rivitaloistaan joko omilla ostokoreillaan tai menevien miestensä liisatuilla Volvoilla tai Talboteilla.

Nainen ei sopinut tähän lähiöön, eikä mihinkään muuhunkaan lähiöön ja mies olisi halunnut sijoittaa hänet johonkin keskustan vanhoista kortteleista, joissa oli vielä avarat porraskäytävät, korkeat huoneet, takorautaiset kaidepuut ja kuluneet kiviportaat, puuleikkauksin varustetuissa ulko-ovissa kauniisti taotut messinkiset tai kupariset nimikilvet.

Mutta nyt nainen raotti hänelle ovea uuden kivitalon kolmannessa kerroksessa, ja mies ojensi kohden ovenrakoa läpinäkyvään muovisuojukseen pakattua punaista neilikkaa.

Nainen räpäytti kerran silmiään, irrotti kätensä karmista ja tarttui kukkaan. Mies tunsu ilmassa viinin heikon lemun ja häivähdyksen valkosipulin kitkerää tuoksua, joka sekoittui huoneistosta hiljalleen valuvaan tupakansavuun.

Nainen avasi oven kokonaan ja mies astui hänen ohitseen pieleen eteiseen, joka kauempana laajeni vähäiseksi halliksi ja siitä oikealle kurottuvaksi olohuoneeksi.

Olohuoneesta kuului musiikkia ja vaimeaa puhetta. Eteinen

oli hämärä ja sitä valaisi punakupuinen hapsutettu lamppu, vasemmalla näkyi tavallisen suomalaisen kerrostalon tavallinen keittiö, ikkunan takana mäntymetsää ja vesitorni, vähän kauempana moottoritie, jonka äänet hukkuivat ympäröivään syksynkel-
taiseen luontoon.

Mies riisui vaaleanruskean kamelinkarvaulsterinsa ja ripusti sen siististi naisen tarjoamalle vaatepuulle. Korkea ja lähes kattoon asti yltävä peili valloitti pienestä eteisestä suuren osan, peiliä reunusti taidokkaasti leikattu tumma puu.

Mies siirtyi peilin luokse ja näki silmäkulmastaan kuinka nainen hiipi olohuoneeseen ja sanoi jotain, puheensorina lakkasi hetkeksi, mutta jatkui pian jälleen samanlaisena kuin aiemminkin, matalana mumina, josta ei erottanut yksittäisiä sanoja.

Vieras etsi taskustaan kamman, veti sen vaaleitten hiusten lävitse ja jäi katsomaan kuvaansa.

Hän oli tyytyväinen näkemäänsä.

Peilistä katsoi noin kolmikymmenvuotias mies, ruskettunut ja hoikka, jonka jäntevän tuntuisen vartalon verhosi siisti ja hyvin leikattu harmaa puku. Myös paita oli harmaa ja se sävyttyi pukuun ja se sävyttyi tavallaan myös punaiseen solmioon, jota mies löysäsi ja avasi samalla paidan ylimmän napin. Hän vetäisi vielä kerran kamman hiustensa lävitse, kokeili leuan peittävää pehmeää ja hyvin hoidettua partaa ja oli valmis astumaan huoneeseen.

Miehellä ei ollut mukanaan salkkua, eikä mitään papereita, mutta hän tiesi ne turhiksi. Huoneessa olijoilla oli suunnitelmat valmiina tai ne saataisiin valmiiksi viimeistään aamupäivän kuluessa. Hän kokeili sivutaskua ja tunsu sormissaan savukkeet, vaikka hän olikin lopettanut tupakoinnin tai ainakin hän pyrki siihen. Tänään savukkeet voisivat olla kuitenkin tarpeen, sillä

mies aisti itsensä hermostuneeksi. Taskussa olivat myös auton avaimet. Auton hän oli jättänyt hieman kauemmaksi Ahventielle, korkean liikerakennuksen pysäköintialueelle ja kävellyt kirkkaassa syysaamussa perille.

Lähiö oli arkipäivän hiljainen. Kaupunkiin oli suhahtanut joku auto, myöhemmin vastaan oli tullut lasta työntävä nuori äiti ja postinkantaja, joka kulki vinossa, kylki raskaan postilaukun painamana.

Samassa nainen tuli huoneesta ja meni ilmeettömänä keittiöön, mies kuuli kuinka jääkaapin ovi avattiin, astiat kilisivät.

Mutta silloin hän oli jo huoneen ovella.

Huone oli juuri sellainen kuin hän oli ehtinyt eteisessä kuvitellakin, uusi ja kuitenkin kaikkea muuta, täynnä raskaita ja tummia huonekaluja, jotka olisivat luontuneet paremmin toisiin oloihin ja toisenlaiseen ympäristöön. Huone oli myös hämärä, sillä etelään antavien suurten ikkunoiden eteen oli vedetty raskaat punaiset samettiverhot, huone oli myös savuinen. Tupakansavu kierteli huonekalujen ja kuluneissa nahkasohvissa istuvien ympärillä ja ajautui hiljalleen kohden eteistä ja keittiötä.

Sohvien väliin jäi tummapintainen vanhanaikainen pöytä, jonka toiseen päähän oli nostettu lasinen kukkamaljakko. Maljakossa oli punaisia neilikoita ja mies tiesi edes neilikoita laske-matta, että niitä oli yhtä paljon kuin kokouksen osanottajiakin.

Punainen neilikka.

Miehen teki mieli naurahtaa, mutta hän pysähtyi hallin ja olohuoneen erottavaan välikköön ja huomasi, kuinka puheensorina lakkasi.

Hän katsoi uudelleen pöytää ja näki sen toisessa päässä votkpullon ja sen vieressä pieniä suolakurkkuja lasikulhossa. Miesten edessä oli ryyppyylaseja, pullosta oli kaadettu laseihin puolet.

Venäläistä. Miksi pirussa niiden piti olla niin venäläisiä, vaikka itse votka oli suomalaista tuotetta, todennäköisesti laivalta ostettua, mies huomasi ajattelevansa ja astui lähinnä itseään olevan miehen luokse.

Nahkanojatuoliin upottautunut suunnilleen hänen ikäisensä tumma mies nousi ylös ja ojensi kätensä, sanoi päivää ruotsiksi, vaikka ruotsi ei ollutkaan hänen äidinkieltänsä.

Sen vieras tiesi, kuten hän tiesi myös, että kaksi muuta puhuivat myös ruotsia vieraasti korostaen. Seurueen neljäs oli sen sijaan suomalainen, erikoisesta ulkonäöstään huolimatta.

Hän nyökkäsi suomalaiselle ja huomasi jälleen kerran ihmettelevänsä toisen kaikkea muuta kuin suomalaista ulkomuotoa. Mies oli melko lyhyt, leveäharteinen, mutta silti jotenkin kookkaan tuntuinen. Ruskeat silmät tuijottivat pistävinä mustien hius-ten alta.

Mies muistutti romania, mutta hän ei ollut romani. Vieras oli kuullut kerrottavan jugoslavalaisesta äidistä.

Mies veti kätensä takaisin ja odotti, että seurueen johtaja istuutuisi. Muille hän tyytyi nyökkäämään ja valitsi paikkansa soh-
vasta suomalaisen vierestä.

Pöydällä oli yksi ylimääräinen lasi ja hän kurottui ottamaan votkapullon, se oli todellakin Finlandiaa ja laivalta ostettua. Hän kaatoi lasin täyteen ja mietti autoaan, juominen jäisi yhteen ryyp-
pyyn, hän päätti ja kurottui ottamaan astiasta suolakurkun.

Muu seurue oli hiljaa ja odotti, kunnes nojatuolissa istunut avasi puheen.

Mies teititteli häntä, vaikka pohjoismaissa teitittely ei ollut enää muodissa.

– Hyvä kun pääsitte tulemaan.

Lause oli kohtelias, mutta mies tiesi, että hänellä ei olisi ollut

mitään hyväksyttävää syytä jäädä pois. Hän oli tavannut saman miehen kaksi viikkoa aiemmin Tukholmassa, silloin puhuttiin jutusta pääpiirteittäin ja lopuista piti sopia tänään, kuulaan kirkkaana syysaamuna vanhan naisen raskain huonekaluin sisustetussa huoneistossa.

Mies mietti ohimennen, oliko nainenkin ulkomaalainen. Kenties tai mitä todennäköisimmin hän oli joko ensimmäisen tai toisen polven emigrantti.

Mies tyytyi nyökkäämään ja nosti lasin huulilleen, hän ei kuunnellut sitä kerralla, vaan pakottaui vain maistamaan kirpeätä väritöntä juomaa. Hän vaistosi muiden katseet. Ne olivat sekä epäluuloisia että kummeksuvia.

Hänhän oli suomalainen ja asui Neuvostoliiton naapurissa, tapa juoda votkaa ei ollut oikeaoppinen.

Äkkiä yksi miehistä, muita vähän vanhempi, jo osittain harmaatukkainen kysyi ruotsiksi:

– Teidän äitinhän oli syntynyt Riikassa?

Mies näki kysyjän pistävät silmät, ne olivat fanaattiset silmät ja miestä olisi voinut luulla joko uskovaiseksi tai kommunistiksi, kysyjän silmät olivat yhtä kiihkeät kuin äänensävykin.

Mies mietti hetken ja vastasi lopulta lyhyesti:

– Kyllä... hän muutti Latviasta tosin jo ennen sotaa.

Se oli totta, hänen äitinsä oli latvialainen ja siksi hän istui täällä tänään tai ei oikeastaan siksikään. Hänen vaikuttimensa olivat muualla, ne olivat rahassa, mutta sitä ei kysyjälle eikä muillekaan kannattanut kertoa.

Harmaatukka jatkoi tuijotustaan ja jatkoi:

– Oletteko te itse käynyt Riikassa?

Mies oli hetken hiljaa ja nyökkäsi lopulta hitaasti:

– Olen... kerran.

– Mitä te piditte kaupungista?

Mies kohautti olkapäitään, hän muisti myöhäissyksyn laivamatkan, saapumisen kaupunkiin, jonka uuden satamaterminaalien eteen oli pingotettu suuri juliste ”Tervetuloa Riikaan”. Teksti oli suomeksi, koska kyseessä oli suomalainen risteilyalus. Hän muisti myös jäätyvästä Väinäjoesta nousevan sumun, uudet asuntoalueet kiertoaajelun aikana ja tupakkaa pummaavat nuoret kaupungin vanhassa keskustassa.

– Riika ei ole enää Riika, harmaa puuskahti vihaisesti ja tarttui lasiinsa ja tyhjensi sen kerralla, kurottui ottamaan pulloa.

Mies kohautti olkapäitään uudelleen, mutta ei ottanut kantaa toisen lauseeseen. Ehkä vanha mies oli oikeassa, hänelle itselleen oli äidin syntymäkaupungista jäänyt jotenkin utuisen lämmän muisto, hän oli ihaillut vanhoja rakennuksia ja ihmetellyt hiljalleen lisääntyntä lumisadetta, joka muutti nopeasti pimenevän illan hetkessä ajaksi, joka ei enää koskaan palaa.

Riika oli ollut venäläisempi kuin mikään muu venäläinen kaupunki, jossa hän oli käynyt, mutta sitä oli turha sanoa näille miehille.

Hän kohautti vielä kerran hyvin leikatun pukunsa hartioita ja sytytti savukkeen. Ensimmäiset savut tuntuivat hyviltä, vaikka huono omatunto kaihersikin hänen mieltään.

Samassa seurueen johtaja nosti kätensä ja vaiensi muut:

– Se siitä... meistä jokainen tietää että Riika eikä Latvia ole enää samanlaisia... kuin joskus sitten. Mutta nyt asiaan.

Puhuja oli hetken hiljaa ja osoitti sitten sanansa suoraan viimeksi tulleelle:

– Kaikki muu on selvää mutta haluaisimme selvityksen teidän osuudestanne.

Mies laski savukkeensa tuhkakupin reunalle:

– Niin?

– Me haluaisimme tietää osuutenne, ryhmän johtaja sanoi kärsimättömästi.

– Saanko minä ensin kysyä... tehdä pari kysymystä? mies pitkitti.

Johtaja oli hetken hiljaa, mutta nyökkäsi viimein, etsi tummansinisen pikkutakkinsa rintataskusta paksun sikarin. Mies näki, kuinka toinen kuori sikaria suojelevan sellofaanin, siirsi sitten paperisen mahavyön aivan sikarin juureen, nuoli ruskean pötkön kauttaaltaan, puraisi siitä toisen pään poikki ja sytytti. Mies ei vienyt tulitikkua aivan sikarin päähän, vaan piti sitä parin sentin päässä ja imi tulen sieltä.

Kun sikari oli syttynyt, hän nyökkäsi uudelleen ja myönsi:

– Olkaa hyvä.

– Niin, vieras tapaili sanoja. – Haluaisin tietää tavarasta. Onko se valmiina?

Sikarimies tuijotti häntä.

– Se ei kuulu teille... mutta kyllä paketti on valmiina.

– Entä vene?

– Teidän itsennehän se pitäisi tietää parhaiten.

Suomalainen tumma mies avasi vasta nyt ensimmäisen kerran suunsa ja urahti kankeasti ruotsiksi:

– Se on järjestyksessä.

Vieras nyökkäsi ja mietti, miten aloittaisi. Hänen puolestaan kaikki oli todellakin selvää. Johtaja keskeytti kuitenkin hänet kuin arvaten hänen ajatuksensa:

– Aloittakaa vaikkapa laivasta.

– Se on järjestyksessä... kyseessä on mukavuuslippulaiva, hän aloitti ja kertoi järjestelyistä, hän kertoi myös kohtaamispaikasta

Suomen aluevedet joutuvat tulenaran kansainvälisen pelin näyttämöksi.

Reijo on entinen toimittaja, jonka elämässä ei ole kaikki kunnossa. Hän on päätynyt töihin telakan vartiomieheksi ja asumaan pieneen ullakkohuoneistoon, jossa ei ole edes omaa vessaa. Alkoholistista on tullut liiankin hyvä ystävä. Kaikki kuitenkin muuttuu, kun Reijo saa kutsun pursiseuran klubille. Vanha tuttava tarjoaa tälle tuottoisaa keikkaa merillä. Keikan todellinen päämäärä ei tunnu kestävän päivänvaloa, mutta palkkio voisi katkaista miehen syöksykierteen. Onko Reijo valmis astumaan lain harmaalle alueelle?

Kirjailija **Olli Hakkarainen** (oik. Kaarlo Olavi Hakkarainen, 1941–1998) tunnetaan jännittävistä dekkareistaan ja nuorten seikkailukirjoistaan. Hän työskenteli myös toimittajana.